

REPUBLIKA SLOVENIJA
KABINET PREDSEDNIKA VLADE

GOVOR

PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE NA MEDNARODNI KONFERENCI »PODNEBNE SPREMEMBE: PRILOŽNOST ZA NAPREDEK« Brdo pri Kranju, 16. november 2007

»Slovenski pogled na podnebne spremembe«

*Spoštovani gospe in gospodje,
spoštovani predstavniki vlad, gospodarstva, stroke in civilne družbe,
spoštovani vsi, ki k boju proti podnebnim spremembam prispevate svoj delež.*

Letošnje leto nam je na najrazličnejše načine pokazalo, da je podnebna kriza bliže in bolj otipljiva, kot smo dolgo mislili. Podnebje nas je presenetilo z nizom poplav in suš, z nadpovprečnimi temperaturami in šokantnimi merjenji debeline ledenih površin. Stroka nas je alarmirala s prispevki k četrtemu poročilu Medvladnega foruma o Podnebnih spremembah (IPCC), ki napovedujejo, da bodo podnebne spremembe napredovale še hitreje in s še bolj izrazitimi posledicami, kot so predvidevali praktično vsi prejšnji scenariji.

Temperature so letos rasle tudi v političnih krogih, kjer se je energetska-podnebni dosje povzpел na sam vrh agende. V Evropski uniji smo z marčevskim dogovorom začrtali pomembne energetska-podnebne cilje in postavili dober zgled ostalim akterjem po svetu. Razprave na globalni ravni, ki so septembra dobile svež zagon v Združenih narodih, čakajo na veliki finale decembra na Baliu. Samo če bomo ukrepali vsi in sedaj, bomo ukrepali trajnostno in še vedno sorazmerno poceni. Ocene govorijo o tem, da bi bili stroški posledic veliko višji od stroškov ukrepov za preprečevanje najhujšega.

Al Gore, ki je skupaj z Medvladnim forumom o Podnebnih spremembah (IPCC) prejel letošnjo Nobelovo nagrado, je že v svoji uspešnici *Neprijetna resnica* opozoril, da sestavljata kitajski izraz za krizo dve pismenki. Prva pomeni nevarnost, druga pa je simbol za priložnost. Isto velja za podnebno krizo. Z njo povezane nevarnosti nam nudijo celo paleto priložnosti: priložnost za gospodarsko rast in nova delovna mesta, za trajnostno energetska oskrbo in inovativne tehnološke rešitve, za večje sožitje z naravo in poglobitev skupne akcije. Če povzamem z naslovom današnje konference: nudijo nam tudi priložnost za napredek.

V Sloveniji smo na izzive podnebnih sprememb odgovorili z mrežo ukrepov, ki upoštevajo tako njihove okoljske kot tudi gospodarske, socialne, razvojne in tehnološke dimenzije. Oblikovanje medresorske skupine, ki ji sopedredujejo ministri za okolje, gospodarstvo in razvoj, je eden od korakov v to smer. Podnebno-energetski cilji se odražajo tudi v vseh ključnih razvojnih dokumentih, kot na primer Strategiji razvoja RS in Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023.

Kje smo začrtali poudarke?

Prvi je na spodbujanju trajnostne rabe energij, še posebej na podlagi obnovljivih virov energije. Slovenske reke, gozdna biomasa, biogoriva ter sončna in geotermalna energija nam nudijo še kar nekaj neizkoriščenih potencialov. Kot enega najbolj čistih in varnih, čeprav ne obnovljivih virov, cenimo tudi jedrsko energijo.

Zavedamo se, da je v tem trenutku najbrž edina realna opcija za zmanjšanje izpustov CO₂ in zagotovitev energetske neodvisnosti Unije. Zato si prizadevamo za premostitev znanih strahov in tabujev ter za nadaljnji razvoj varnostnih standardov na tem področju.

Razvijamo podnebnim politikam prijazne ekonomske inštrumente, s katerimi lahko pripomoremo k uveljavitvi trajnostnih, podnebnju prijaznih življenjskih slogov. Strategija zmanjševanja emisij, ki jo je vlada sprejela leta 2000, poudarja pomen zelene javnofinančne reforme, s katero bi na račun prispevkov za obremenjevanje okolja z emisijami CO₂ zmanjšali davčne obremenitve dela.

Spodbujamo vlaganje v raziskave in razvoj ter povečanje inovativnosti na energetske-podnebnem področju. Naš EKO sklad že več let kreditira naložbe na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije. Samo v letu 2006 je bilo podpisanih več kot devetsto pogodb, ki bodo zmanjšale emisije CO₂ za dobrih 18 tisoč ton na leto.

Razvijamo nove energetske-podnebne tehnologije, kot na primer s projektom trajnostne energije in ekonomije vodika, v katerih vidimo evropski potencial za tretjo industrijsko revolucijo. Čeprav tehnologija vodika trenutno vsebuje še veliko neznank, ne velja zanemariti potenciala, ki ga skriva za shranjevanje in distribucijo energije v prihodnosti.

Poudarjamo pomen okoljske vzgoje in izobraževanja. Morda je to, v tej fazi, najbolj pomembno. Podnebne spremembe niso le problem vlade in gospodarstva; so izziv širše družbe in vsakega posameznika posebej. Če bi vsako gospodinjstvo znižalo ogrevanje samo za eno stopinjo Celzija, bi se na leto izognilo tristo kilogramom emisij CO₂. Z uporabo varčne žarnice bi jih v njeni življenjski dobi preprečilo nadaljnjih štiristo.

Čez slaba dva meseca bo Slovenija prevzela krmilo Sveta Evropske unije, kar sprejemamo kot čast, izziv in veliko odgovornost. Energetske-podnebna vprašanja smo uvrstili med štiri vodilne prioritete – skupaj z Zahodnim Balkanom, Lizbonsko strategijo in spodbujanjem procesa ratifikacije Reformne pogodbe. Prizadevali si bomo, da bo obravnava novega podnebno-energetskega svežnja potekala čimbolj gladko. Zavedamo se zadreg držav članic, ki jih bo treba premostiti z argumentiranimi razpravami, medsebojnim zaupanjem in pripravljenostjo na kompromis. Tukaj računamo na pomoč vseh sodelujočih.

Podnebnih sprememb ne nameravamo obravnavati le sektorsko, ampak horizontalno: kot pomemben steber Lizbonske strategije, kot problem mednarodne varnosti, kot neizogibno vprašanje v odnosih s tretjimi državami. Predstavljale bodo rdečo nit vseh vrhov Unije s tretjimi državami: z ZDA, Rusko federacijo, Japonsko, Latinsko Ameriko in Karibi. Emisije Unije predstavljajo sicer le 15 odstotkov svetovnih emisij, zato je jasno, da problema ne moremo rešiti sami.

Globalen pristop je poleg tega nujen, če želimo preprečiti črne scenarije mejnih konfliktov, novih migracijskih valov in humanitarnih kriz. Poročilo o vplivu podnebnih sprememb na mednarodno varnost bo na mizi marčevskega Evropskega sveta, vseskozi pa si bomo prizadevali, da načrti o podnebnju prijaznem razvojnem sodelovanju postanejo resničnost. Pomembno je, da tretjim državam ne vsiljujemo zgolj svojih ciljev, ampak da damo tudi njim besedo in priložnost, da najprej sami zastavijo svoje smernice. Na takšni podlagi se bo moč bolj konstruktivno pogajati. Prva priložnost bo Bali – pričakujemo, da bo prinesel dogovor o časovnem in strateškem načrtu do konference v Kopenhagenu, ko naj bi sprejeli končni »post-kjotski« okvir.

Pomembno je, da pri tem ne spregledamo priložnosti, ki jih podnebne spremembe prinašajo gospodarstvu. Podjetja, ki se bodo hitro prilagodila, bodo najboljše umeščena na globalnem trgu nizko-ogljicnih tehnologij, dobrin in storitev. Le-ta bo po ocenah gospoda Nicholasa Sterna do leta 2050 dosegel obseg 400 milijard evrov letno.

Pomembno je tudi, da ne spregledamo priložnosti za razvoj regij. Slovenija se lahko pohvali z dobrimi praksami sodelovanja z državami Zahodnega Balkana, s katerimi delimo podobne naravne danosti za izrabo obnovljivih virov energije in prilagajanje podnebnim spremembam. Celovito upravljanje s porečjem Save, s katerim povečujemo poplavno varnost in izkoristek hidroenergije, krepi čezmejno sodelovanje pri blažitvi podnebnih sprememb. Pomembno dodano vrednost prinaša tudi Center za upravljanje s sušo za Jugovzhodno Evropo, ki ima svoj sedež v Ljubljani.

Spoštovani,

ena od letošnjih raziskav Evrobarometra kaže, da je 87 odstotkov državljanov Unije zaskrbljenih zaradi podnebnih sprememb in vpliva proizvodnje in porabe energije na segrevanje ozračja. V Sloveniji je skrb še večja in presega 90 odstotkov. Velika, 95-odstotna večina Slovencev meni, da mora vodilno vlogo pri zmanjševanju globalnega segrevanja odigrati prav Evropska unija.

Sprejmimo te številke in ta pričakovanja kot poziv. Državljeni Slovenije, Evrope in nenazadnje celega planeta zahtevajo tukaj vodstvo. Postavljajo vprašanja. Čas je, da jim na podlagi konkretnih dogovorov in napredkov podamo odgovore. Današnja konferenca se odvija v pravem trenutku, na pravem mestu in v pravi zasedbi. Le s skupnimi močmi politike, gospodarstva, stroke in civilne družbe lahko bitko proti podnebnim spremembam, končamo kot zmagovalci.

Želim vam konstruktivne razprave in ugodno ozračje - v vseh pomenih besede.

Hvala lepa.